

Evropské fórum měst

Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj,
13. října 2017

Hlavním cílem mezinárodní konference je pracovní setkání s otevřenou diskusí o způsobech efektivního naplňování závazků obsažených v dokumentech schválených OSN a EU o bydlení a rozvoji měst v letech 2015 a 2016. Obsahem konference bude i sdílení zkušeností a vizí a hledání možných synergií aktivit při prohloubení spolupráce mezi OSN a EU v oblasti rozvoje měst a bydlení v pan-evropském regionu členských států Evropské hospodářské komise OSN.

BLOK 1

EFEKTIVNÍ IMPLEMENTACE MĚSTSKÝCH AGEND OSN A EU – MOŽNÉ SYNERGIE A SPOLUPRÁCE

Specifikace

- Institucionální úroveň jako základ pro implementaci schválených dokumentů OSN a EU – možné kroky na regionální, národní a místní úrovni
- Společné cíle a závazky obsažené ve schválených dokumentech OSN a EU
- Možnosti hlubší spolupráce OSN a EU v oblasti bydlení a rozvoje měst
- Hodnocení pokroku implementace schválených dokumentů – nástroje a ukazatele měření vývoje a jejich srovnatelnost

Kontext

- V říjnu 2016 se konala v ekvádorském Quito Třetí celosvětová konference OSN o bydlení a udržitelném rozvoji měst „Habitat III“. Oficiálním výstupem bylo přijetí dokumentu „Nová agenda pro města“ - NUA. Jde o globální soubor vizí, cílů a závazků 193 členských států OSN stanovujících přístup k rozvoji bydlení a měst na příštích 20 let (do roku 2036), protože cyklus summitů OSN o bydlení a rozvoji měst je dvacetiletý. Na celosvětové úrovni je agenda bydlení a rozvoje měst koordinována Programem OSN pro lidská sídla (UN-Habitat) se sídlem v Nairobi.
- EU jako celek 28 států přispěla k NUA (v květnu 2016 schváleným) dokumentem „Urban Agenda for the EU“ („Městská agenda pro EU“). Pro EU je rozvoj měst klíčový - více než 70 % občanů EU žije ve městech, kde je zároveň generováno cca 85 % HDP celé EU.
- Region členských států Evropské hospodářské komise OSN (EHK OSN) přispěl k NUA (v dubnu 2015 schváleným) dokumentem „Ženevská Charta OSN o udržitelném bydlení“. Charta představuje základ aktivit a projektů tohoto pan-evropského regionu zahrnujícího 56 států celé severní polokoule.
- Konference „Habitat III“ byla jednou z prvních implementačních konferencí pro cíle udržitelného rozvoje „Agendy 2030“ (schválené v září 2015) pro období do roku 2030. NUA se týká především naplňování Cíle 11 - „Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce. Víze a závazky obsažené v NUA však souvisí i s plněním řady dalších cílů – např. Cílů 1 a 2, které jsou zaměřeny na boj s extrémní chudobou ve všech jejich podobách.

Implementace „Nové agendy pro města“

- NUA vyzývá k integrovanému přístupu k městskému rozvoji, který se zakládá na činnostech na všech úrovních - od národní po místní. Uznává, že uskutečnění závazků týkajících se transformace bude vyžadovat podobně vícestupňové prostředky provádění. Ačkoli řada klíčových položek a činností odpovídá městskému plánování a designu, liší se v prostorovém a časovém měřítku.
- Pokud nebudou podniknuty odpovídající kroky, budou města čelit většině již dnes známých rizik a nedostaví se ani přínosy. Mezi rizika špatně řízeného místního provádění patří špatně umístěné komunity, izolované od pracovních příležitostí a služeb, dále vysídlení obyvatel kvůli neregulované tvorbě zón pro lidi s vyššími příjmy, pokřivená spotřeba zdrojů (zejména z důvodu plánovaných řídicí osídlených míst a neplánovaných hustě osídlených míst) a nerovnoměrné rozdělení městských služeb, zejména v neplánovaných nelegálních městských čtvrtích.
- Aktivity v místním měřítku umožňují konkretizovat abstraktní zásady - jako je rovnost a spravedlnost - zejména ve čtvrtích, kde jsou silné vazby mezi obyvateli a je utvořena skupinová identita. Pro úspěšné místní provádění NUA je stěžejní horizontální koordinace a zapojení místních komunit a skupin – ať už se jedná o design navržený místní komunitou, komunitní řízení nebo jiné formy.

Implementace Cíle 11 „Agendy 2030“

- Cíle udržitelného rozvoje, formulované v dokumentu „Agenda 2030“ a schválené vládami členských států OSN v září 2015 na summitu OSN, představují ambiciózní, transformativní globální rámec pro udržitelný sociální, ekonomický i environmentální rozvoj s primárním závazkem „nenechat nikoho pozadu“.
- Dosažení cílů „Agendy 2030“ je do značné míry závislé na souhrnu místních úspěchů vyžadujících úsilí účinných, zodpovědných a dobře financovaných místních správ spolu se soukromými subjekty, občanskou společností a místními komunitami.
- Na udržitelný rozvoj ve městech je explicitně zaměřen Cíl 11 - Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce - který je pro dosažení cílů „Agendy 2030“ zcela zásadní - už proto, že více než polovina obyvatel planety již dnes žije ve městech a tento podíl dále roste. Úspěchy při plnění Cíle 11 jsou proto pro celou „Agendu 2030“ zásadní a determinující.
- Ve městech dochází ke koncentraci jak hospodářského potenciálu, tak ke koncentraci rizik; přičemž rizikem je např. i zranitelnost měst vůči katastrofám způsobeným změnami klimatu. Většina cílů udržitelného rozvoje „Agendy 2030“ má urbánní důsledky a bez výrazné pozornosti věnované městské realitě - ve všech jejich projevech a složitostech - nelze ambiciózní cíle „Agendy 2030“ realizovat.

Implementace „Městské agendy pro EU“

- V roce 2016 byl v Amsterdamu pod vedením předsednictví Nizozemska v Radě EU podepsán Amsterdamský pakt formalizující „Městskou agendu pro EU“. Jedná se o cestu, jak městům v Evropě umožnit lépe ovlivňovat legislativu EU, směřovat nástroje financování prostřednictvím různých fondů do měst a zajistit výměnu zkušeností městských samospráv napříč Evropou.
- Jádrem Městské agendy pro EU je rozvoj partnerství v celkem 12 tematických oblastech. Tato partnerství umožňují městům, členským státům, orgánům EU a zúčastněným stranám, jako jsou nevládní organizace a soukromý sektor, na rovnocenné bázi spolupracovat a nacházet společné způsoby zlepšování městských oblastí v EU.
- Jako první byla na přelomu roku 2015 a 2016 zahájena 4 pilotní partnerství v těchto oblastech:
 - o začleňování migrantů a uprchlíků,
 - o kvalita ovzduší,
 - o městská chudoba,
 - o bydlení.
- Od ledna 2017 byla zahájena další 4 partnerství v těchto oblastech:
 - o oběhové hospodářství,
 - o digitální transformace,
 - o městská mobilita,
 - o pracovní příležitosti a dovednosti v místní ekonomice.
- Následně byla zahájena realizace i zbývajících 4 partnerství v těchto oblastech:
 - o adaptace na změnu klimatu (včetně řešení pomocí zelené infrastruktury),
 - o energetická transformace,
 - o udržitelné využívání území a řešení na základě přírodních principů,
 - o inovativní a odpovědné zadávání veřejných zakázek.

Implementace „Ženevské Charty OSN pro udržitelný rozvoj“

- „Ženevská Charta OSN o udržitelném bydlení“ byla plénum EHK OSN přijata v dubnu 2015 jako příspěvek k summitu OSN „Habitat III“ a jako vstup do tehdy připravované a vyjednávané NUA. Výbor pro bydlení a management pozemků, který je pracovním orgánem EHK OSN v oblasti bydlení a rozvoje měst, pak na svém plenárním jednání v prosinci 2016 schválil rámec pro implementaci „Ženevské Charty OSN o udržitelném bydlení“, jejíž součástí je i zakládání tzv. Center implementace Charty v jednotlivých členských zemích regionu EHK OSN. Několik zemí informovalo během jednání předsednictva Výboru v průběhu roku 2017 o vzniku nebo přípravě založení center – např. Velká Británie, Albánie, Estonsko, Finsko, ČR a Bělorusko. Centra implementace Charty spolu budou spolupracovat a koordinaci této spolupráce bude zajišťovat EHK OSN – zejména Výbor pro bydlení a management pozemků.

Diskusní otázky pro panelovou diskusi

- Jak na mezinárodní úrovni provázat plnění cílů a závazků obsažených ve schválených dokumentech OSN a EU?
- Jaké konkrétní mezinárodní aktivity mohou přispět k hlubší a efektivnější spolupráci mezi OSN a EU v oblasti bydlení a rozvoje měst? Jakých existujících mezinárodních platforem lze účinně využít?
- Které cíle a závazky obsažené ve schválených dokumentech mohou být na pan-evropské a národní úrovni implementovány společně / zároveň?
- Jsou k dispozici nástroje pro hodnocení pokroku implementace schválených dokumentů? Lze indikátory schválené pro „Agendu 2030“ účinně využít i pro měření pokroku naplňování cílů ostatních dokumentů?

BLOK 2

STRATEGICKÁ ROLE MĚST A OBCÍ V MĚSTSKÉM ROZVOJI A V BYDLENÍ

Specifikace

- S růstem a rozvojem měst přichází potřeba jejich řízení, a proto vyžadují a budou vyžadovat akceschopný politický management opírající o profesionální odborné zázemí.
- Rozvoj měst představuje komplexní proces a řešení těchto problémů vyžaduje dlouhodobou vizi budoucnosti a využívání adekvátních plánovacích nástrojů. Města by měla hrát významnou roli ve strategickém plánování i z toho vyplývajícího partnerství se všemi dalšími aktéry, kteří se na rozvoji města podílejí.
- Nedílnou součástí měst i obcí je, mimo jiné, bydlení místních obyvatel. Jak je zmíněno i v cílech udržitelného rozvoje „Agendy 2030“, je potřeba zajistit kvalitní, bezpečné a cenově dostupné bydlení a s nimi spojené služby. Rozvoj udržitelného bydlení přitom čelí výzvám, způsobeným zejména globalizací, demografickými změnami, klimatickými změnami či výkyvům ekonomiky, a je spojen s fenomény, jako je využívání stávajícího bytového fondu a jeho adaptace do kompaktních a odolných sídel s kvalitní a čitelnou strukturou, podporující ekologickou a energetickou účinnost i celkovou kvalitu prostředí s kvalitním designem.

Kontext

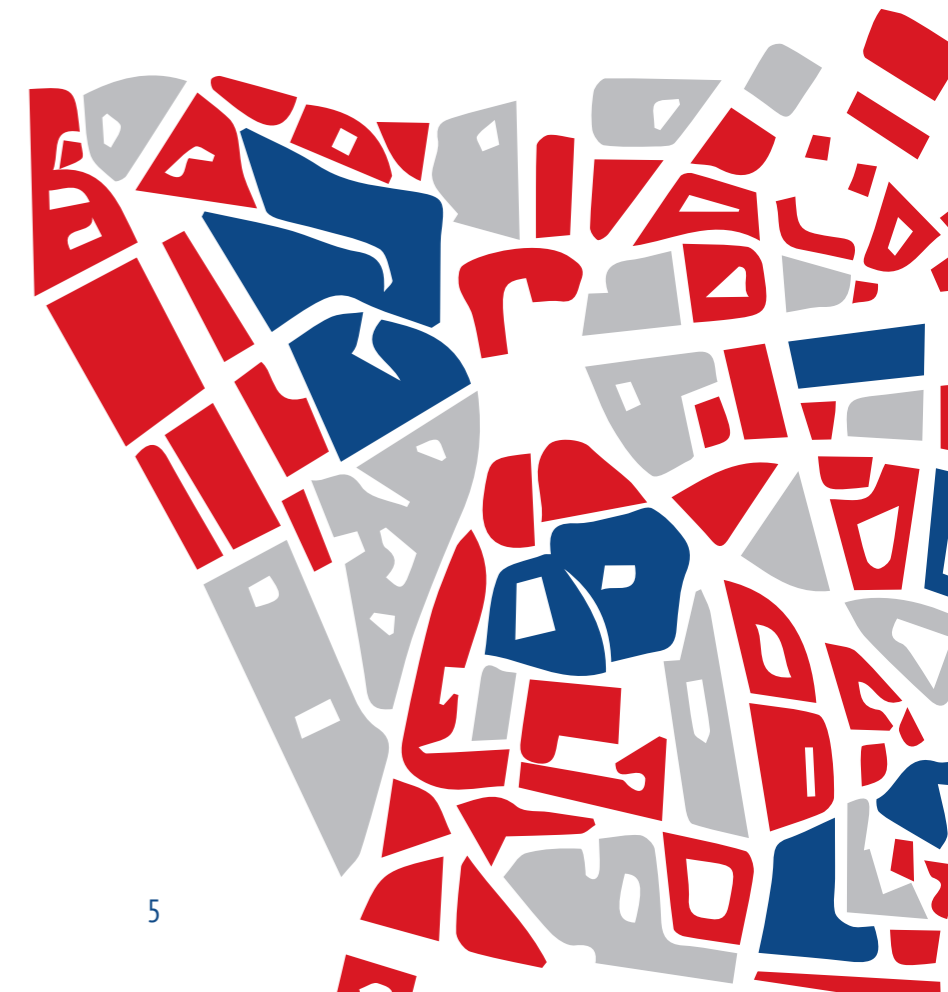
- Na začátku 20. století žilo ve městech 14 % celkové populace, v roce 2000 to byla více než polovina a do roku 2050 se odhaduje podíl obyvatel ve městech na tři čtvrtiny světové populace. Města jsou považována za základní stavební prvky prosperity a pólů rozvoje. Jejich význam je výsledkem společného působení několika faktorů. Mezi ty patří např. počet obyvatel a s tím spojený lidský kapitál; finanční prostředky; diverzifikovaná struktura ekonomiky; zastoupení odvětví schopných generovat růst i v okolí; vliv na konkurenceschopnost, větší produktivita práce; zapojení do ekonomiky založené na znalostech a akumulace inovací a další. Nicméně pohled na město je v různých částech světa chápán rozdílně.
- Problémy dalšího rozvoje měst se týkají různých oblastí, jako jsou například demografická, ekonomická a sociální oblast (stárnutí populace, nízká ekonomická úroveň obyvatel, nízká podnikatelská aktivita a ochota podnikat, atd.); oblast dopravy a technické infrastruktury (např. nadměrná dopravní zátěž a s tím spojené negativní vlivy na ovzduší, problémy s parkováním); oblast životního prostředí (nevyhovující kvalita ovzduší, nadměrná a neefektivní spotřeba energie a zdrojů, atd.); oblast veřejného prostoru (neefektivně využívaný rekreační potenciál měst, nízká kvalita veřejného prostoru na předměstích a na sídlišťích, nekoordinovaná výstavba obchodních center, atd.); a oblast veřejné správy, kam patří spolupráce měst s obcemi v rámci procesu suburbanizace, nedostatečně prediktivní plánování a neexistence nástrojů ekonomického plánování.
- Nedílnou součástí měst i obcí je, mimo jiné, bydlení obyvatel. Možnosti a dostupnost bydlení jsou základními kritérii pro kvalitní život ve městech. Principy a cíle bytové politiky na státní úrovni spočívají zejména ve vytváření vhodného právního, fiskálního a institucionálního prostředí, které umožní všem aktérům na trhu s byty aktivně fungovat.
- Základním aspektem vývoje a udržitelnosti kvality života obyvatel bude schopnost obcí adaptovat se na probíhající demografické změny. Evropská populace bude v následujících letech a desetiletích stárnout, přičemž nejrychleji bude růst populace nad 80 let. To bude zvyšovat nároky na užívání, prostupnost a bezbariérovost města a na sociální kohezi zejména na lokální a komunitní úrovni.
- Role měst a obcí je tudíž ve vytváření konkrétních strategií pro udržitelný rozvoj města a jeho vlastní potenciál nezastupitelná. Rozvoj měst tak představuje komplexní proces a řešení těchto problémů vyžaduje dlouhodobou vizi budoucnosti a využívání adekvátních plánovacích nástrojů. V programovém období EU 2014–2020 jsou specifickými nástroji pro podporu rozvoje metropolitních oblastí a územních aglomerací tzv. integrované nástroje – pro urbánní prostor jsou to v případě ČR integrované územní investice a integrované plány rozvoje území.

Zásady urbánní politiky v ČR

- V případě ČR bylo v rámci základního koncepčního dokumentu „Zásady urbánní politiky – Aktualizace 2017“ navrženo 5 zásad, které jdou napříč obory, vzájemně se prolínají a doplňují a ve svém celku vytvářejí rámec pro zvyšování kvality života obyvatel měst a zvýšení atraktivity měst jako míst vhodných pro život, investování a práci. Zásady mají napomoci koordinaci stávajících politik ovlivňujících rozvoj měst a městských oblastí, iniciovat zohlednění územního faktoru v těchto politikách a podpořit místní orgány při uplatňování integrovaného přístupu při řízení svých měst.
- Zásada 1 - Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst - obsahuje strategické směry a rozvojové aktivity: 1) Dokumenty a nástroje strategického rozvoje měst, které uplatňují strategické dokumenty, programy a plány jako nástroje řízení rozvoje měst a regionů. 2) Koordinaci nástrojů a přístupů k rozvoji měst. 3) Integrovaný přístup k řízení rozvoje území. 4) a Informační a metodickou pomoc při rozvoji měst.
- Zásada 2 - Polycentrický rozvoj sídelní soustavy - obsahuje strategické směry a rozvojové aktivity: 1) Zaměření podpory a realizace polycentrického rozvoje. 2) a Vyvážený a polycentrický rozvoj soustavy osídlení.
- Zásada 3 - Podpora rozvoje měst jako pólů rozvoje v území - obsahuje strategické směry a rozvojové aktivity pro 1) Ekonomickou, sociální a demografickou oblast. 2) Dopravu a technickou infrastrukturu. 3) Veřejný prostor. 4) Veřejné služby a bydlení. 5) a Veřejnou správu.
- Zásada 4 - Péče o městské životní prostředí - obsahuje strategické směry a rozvojové aktivity: 1) Zdravé životní prostředí. 2) Změnu klimatu. 3) Udržitelné využívání přírodních zdrojů. 4) Péči o přírodu a krajinu. 5) a Environmentální vzdělávání a informovanost veřejnosti.
- Zásada 5 - Zajištění implementace NUA - se dotýká všech výše uvedených témat, přičemž ČR aktivně připravuje její implementační plán.

Diskusní otázky pro panelovou diskusi

- Jak mohou města a obce podpořit udržitelný městský rozvoj? Jak zejména zajistit, aby politické nástroje a strategie byly reálně a účinně implementovány při zvýšené účasti příslušných místních aktérů?
- Jak vytvořit životaschopná města reagující na potřeby místních obyvatel s cílem zvýšit kvalitu života? Jakou dobrou praxi a chytrá řešení zapojit?
- Jak vybudovat udržitelné obytné oblasti jako části odolných, inkluzivních a bezpečných měst?
- Jak regenerovat (dysfunkční) sídla, například sídliště, ve městech odpovídajícím potřebám obyvatel 21. století, aby vytvářela přátelská sousedství?

BLOK 3

STRATEGICKÝ PŘÍSTUP, ZDROJE A NÁSTROJE PRO BUDOUCÍ ÚZEMNÍ A MĚSTSKÝ ROZVOJ / POLITIKA SOUDRŽNOSTI EU

Specifikace

- Územní a městský rozvoj v kontextu Politiky soudržnosti (obecně; filosofie Politiky soudržnosti); přínosy z výsledků Politiky soudržnosti (v posledních desetiletích).
- Proč přináší Politika soudržnosti přidanou hodnotu – nástroje zaměřené na výsledky, územní dimenze a integrované nástroje. Chytrá města apod.
- Praktické příklady implementace v praxi (obecná pozorování; příklady).
- Budoucí perspektiva (po roce 2020) – vize/cíle; vazba na cíle udržitelného rozvoje a další přístupy.

Kontext

- Interdisciplinarita a konektivita, se kterou se dnes setkáváme v běžném životě, se stává průvodním jevem i v tvorbě a implementaci významných politik – jednou z nich je i politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti - Politika soudržnosti. Tato politika hrála a stále hraje dlouhodobě důležitou roli v rozvoji EU a ČR také. Jejím klíčovým charakteristickým rysem je její schopnost zacílit na územní potřeby (podporuje různé oblasti různými nástroji), vytvořit investiční zázemí a umět zapojit do rozvoje daného území různé vrstvy partnerů. Je blízko občanům i institucím, které s ní pracují a prostřednictvím ní plánují významné akce či projekty na svém území.
- Politika soudržnosti je politikou investičního, dlouhodobého a stabilního charakteru, která je schopná směřovat podporu na evropské, národní, regionální i místní potřeby a umožňující rozvíjet potenciál daného území. Je nástrojem k dosahování vyšší vyspělosti, konvergence, konkurenceschopnosti a vyšší kvality života obyvatel. Je viditelná prostřednictvím konkrétních projektů a dopadů; je však třeba komunikovat více její pozitivní přínosy.
- Debata o budoucnosti politiky soudržnosti po roce 2020 je součástí většího celku a zásadních otázek, které mají odpovědět na to, jakým směrem se bude ubírat celá EU. V souhrnu lze říct, že o budoucnosti politiky soudržnosti rozhodnou tři významné faktory – nastupující role EU v kontextu integrační nejistoty (vystoupení UK z EU, snaha o vytvoření či vyčlenění části rozpočtu pouze pro Eurozónu a problematika „dvourychlostní“ Evropy); nutnost reflektovat bezpečnostní otázky a nástup nových potřeb; schopnost politiky soudržnosti dosahovat vyššího výkonu v období 2014–2020 a ochota čistých plátců přispívat na politiku soudržnosti.
- Vnímání politiky soudržnosti může významným způsobem ovlivnit každý členský stát EU; souvisí to také s efektivní a cílenou komunikací výsledků a dopadů politiky soudržnosti, a to jak vůči občanům tak i partnerům v EU.
- ČR měla a má k dispozici pro období 2004–2020 z rozpočtu EU na Politiku soudržnosti až 1,5 bil. Kč a významnou část z toho již úspěšně proinvestovala. Přibližně 650 mld. Kč prostředků je alokováno pro období 2014–2020; ty je nutné v dostupném čase účelně využít při současném překonání relativní složitosti celé politiky soudržnosti.
- Politika soudržnosti tak tvoří v ČR téměř jednu třetinu vládních kapitálových investic, stojí tak významnou měrou za růstem HDP, nízkou mírou nezaměstnanosti, tvorbou tisíce nových pracovních míst a přináší další efekty i nepřímého charakteru (zkvalitňování strategické řízení ve veřejné správě, zlepšení partnerství).
- Urbánní charakter Politiky soudržnosti je o to významnější, neboť to jsou právě města, která jsou v ČR motorem ekonomiky. Podpora z Politiky soudržnosti je dlouhodobá a stabilní, přináší inovativní pohled na to, jak města a jejich zázemí rozvíjet (např. koncept smart cities, smart specialization, integrované nástroje) a umožňuje se zamýšlet nad tím, jakou správnou investici dané území potřebuje – nemusí to být sofistikovaný dopravní systém, nebo modernizace energetických sítí či další infrastruktury, ale politika soudržnosti umožňuje využívat i výzkumný či inovativní potenciál, umí zapojit vzdělávací instituce, neponechává ladem poškozená či nevyužitá území a umí pracovat i se sociálně slabými a potřebnými.

Budoucí Politika soudržnosti po roce 2020

- Nejen Politika soudržnosti, ale i celá skladba nástrojů EU, nyní čelí novým potřebám či výzvám, integrační nejistota po vystoupení Velké Británie postavila EU před zásadní otázky, je nezbytné se také dívat na globální a moderní trendy (např. Společnost 4.0, či digitalizace obecně), směřování EU je třeba zasadit do širší perspektivy cílů udržitelného rozvoje „Agendy 2030“; to vše v důsledku zvyšuje tlak na to, aby EU představila novou, moderní a jasnou vizi a strategii pro další dekády či i dále.
- ČR se domnívá, že Politika soudržnosti i při kombinaci těchto faktorů může hrát velmi významnou roli, navíc jde o politiku postavenou na společném závazku mezi Evropskou komisí a členskými státy EU (tj. dokáže odpovědně a cíleně reagovat na potřeby území, ale také umožňuje posilovat i strategickou rovinu vládnutí). Otázkou je, jaké nástroje či forma umožní politice soudržnosti ještě více pomoci EU čelit těmto výzvám, ale zároveň umožnit naplňovat rozvojové potřeby jednotlivých zemí a jejich regionů.
- Budoucí programové období po roce 2020 musí být, podle ČR, nastaveno na základě principů jako jsou spolupráce, důvěra, kontinuita, partnerství, jednoduchost, odpovědnost a flexibilita. Přenos dobré praxe z minulých dob je velmi důležitý. Budoucí podoba politiky soudržnosti se musí vyvarovat složitosti vedoucí mimo jiné k nárůstu administrativy a případnému nezájmu ze strany žadatelů.
- Politika soudržnosti je v kontextu rozvoje ČR klíčová, dokáže odstraňovat překážky, strategicky nasměřovat oblasti, které napomohou rozvíjet potenciál území; s ohledem na budoucí vývoj však nepokryje a nezajistí podporu pro všechny oblasti, což je výzvou pro jiné, do budoucna i případně nové programy/nástroje.
- ČR podporuje princip územní dimenze, tj. zajištění směřování podpory cíleně do území, ve kterém přinesou vynaložené prostředky maximální možný efekt (ať už jde o regionální, městskou či venkovskou úroveň).
- Při výběru cílů a priority ČR po roce 2020 sehraje významnou roli koncentrace podpory, ať už dána Evropskou komisí či stanovená na národní úrovni; v tomto ohledu bude klíčová prioritizace jednotlivých oblastí tak, aby finanční prostředky, které budou výrazně menší, byly využity efektivně a s co nejvyšší přidanou hodnotou.
- Bude nezbytné mít k dispozici kvalitní, realizova(tel)né a zhodnocené strategické dokumenty a podklady, na základě kterých se budou cíle ČR a priority stavět; bude nutné také reflektovat nové výzvy, cíle udržitelného rozvoje „Agendy 2030“ a nové (mega)trendy.
- Cíle a priority, jejichž stavba probíhá na základě strategické péče a postupů, již v ČR běží a vzniká strategický dokument „Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020“; ten bude čerpat z hlediska politiky soudržnosti z územní dimenze a územních cílů a priorit tvořených nyní v dokumentu Strategie regionálního rozvoje ČR 2021–2030.

Diskusní otázky pro panelovou diskusi

- Jak lze úspěšně čelit novým výzvám a fenoménům 21. století, jako je např. Společnost 4.0, digitalizace aj. A jak lze tyto aspekty zohlednit v rámci různých politik, kupříkladu z politiky soudržnosti?
- Interdisciplinarita není jen jevem na úrovni sektorů či témat, ale týká se nutnosti propojit mezinárodní až lokální úroveň; myslet GLOCAL (globalization of the localization) je jedna věc, implementovat toto v praxi je však věc druhá; jakým způsobem nastavit a zrealizovat mezinárodní závazky, skloubit toto s národními potřebami a vyslyšet regionální a lokální reálné problémy?
- Je možné zvýšit flexibilitu politiky soudržnosti a současně zachovat její klíčový charakter – tj. financování dlouhodobých priorit členských států a jejich regionů?
- Jak se lze připravit pro případný úbytek prostředků (příkladem je potenciální snížení rozpočtu na politiku soudržnosti po roce 2020)? Co bychom měli pro snížení případných dopadů takového úbytku? Jak lépe využít v budoucnu jiné zdroje či nástroje, které se nabízejí (př. centrálně řízené programy, FN) nebo které možná nyní neexistují?

